

**UCHWAŁA NR XX/166/2012
RADY MIEJSKIEJ W TYKOCINIE**

z dnia 27 września 2012 r.

w sprawie obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. w zakresie tworzenia i zmiany granic parków narodowych oraz sposobu odwoływania dyrektorów tychże parków

Na podstawie § 25 ust. 2 pkt. 3 Uchwały Nr XIV /83/03 Rady Miejskiej w Tykocinie z dnia 7 listopada 2003 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Tykocin (Dz. Urz. Woj. Podl. Z 2003 r. Nr 118, poz. 2199) Rada Miejska w Tykocinie uchwala, co następuje:

§ 1. Wystosować do Prezesa Rady Ministrów stanowisko w sprawie obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w zakresie tworzenia i zmiany granic parków narodowych oraz sposobu odwoływania dyrektorów tychże parków, zawarte w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

STANOWISKO RADY MIEJSKIEJ W TYKOCINIE DOTYCZĄCE OBYWATELSKIEGO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

W związku z rozpoczętą ponownie procedurą rozpatrywania przez Sejm RP obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., który zakłada zmianę przepisów ustawy określających podmioty uprawnione do wydawania opinii na temat projektu rozporządzenia w sprawie utworzenia, zmiany granic lub likwidacji parku narodowego poprzez zmianę treści art. 10 ust. 2 ustawy, Rada Miejska w Tykocinie wyraża swoje negatywne stanowisko dla proponowanych zmian w cytowanej ustawie oraz wnosi o jego odrzucenie.

Rada Miejska w Tykocinie wyraża swój stanowczy sprzeciw wobec proponowanych zmian w cytowanej ustawie, co nie oznacza, że jest negatywnie nastawiona do różnorodnych działań na rzecz ochrony przyrody, funkcjonowania, czy też tworzenia parków narodowych. Samorządy rozumieją, że skuteczna ochrona przyrody jest procesem koniecznym i zarazem trudnym, wymagającym od lokalnych społeczności wielu ważkich decyzji i często uciążliwych kompromisów, w związku z czym uważamy, że nikomu nie wolno decydować o utworzeniu bądź powiększeniu parku narodowego arbitralnie bez uwzględnienia argumentów i potrzeb lokalnej społeczności. Wyłączenie samorządów, których zadaniem jest reprezentowanie szeroko rozumianych interesów i potrzeb tych właśnie społeczności, z procesu uzgadniania, jest przejawem arbitralnego rozstrzygania problemu. Należy zaznaczyć, że konieczne jest odróżnienie niesłusznie przypisywanej samorządom lokalnym negatywnej postawy wobec przyrody i środowiska naturalnego od obrony nadanego im konstytucyjnie prawa do reprezentowania spraw lokalnej społeczności i zarządzania terytorium gminy czy powiatu. W ostatnich latach samorządy niejednokrotnie swoimi działaniami zarówno infrastrukturalnymi, jak i edukacyjnymi udowodniły, że środowisko naturalne jest jednym z głównych priorytetów ich działalności, znajduje to potwierdzenie chociażby w sprawozdaniach z wdrażania funduszy strukturalnych UE w Polsce, które wskazują, jak silnie poszczególne samorządy konkurowały ze sobą w celu zdobycia środków na realizację różnorodnych działań środowiskowych.

Proponowana zmiana przepisów ustawy jest niemożliwa do przyjęcia z wielu różnych powodów, które przedstawiamy poniżej oraz w załączonym do stanowiska uzasadnieniu:

1. Obecnie obowiązujące przepisy ustawy, dające samorządom możliwość uzgadniania utworzenia parku narodowego oraz zmian jego granic nie są prawem „liberum veto”, tylko przepisem tworzącym możliwość współdecydowania o dalszym sposobie funkcjonowania terenu, jego mieszkańców oraz dóbr przyrodniczych, kulturowych i historycznych. Nie pozostają w sprzeczności ani z Konstytucją RP, ani z Europejską Kartą Samorządu Terytorialnego, są wręcz odpowiedzią na zapisy w nich zawarte (np. art. 16 i 87 Konstytucji, zapisy wszystkich punktów artykułu 4 Europejskiej Karty ST). Należy też zauważyć, że obecny model pracy samorządu opiera się na dwóch podstawowych zasadach wynikających zarówno z Konstytucji, jak i ustawy samorządowej: na reprezentowaniu interesów lokalnych społeczności i konsultowaniu z nimi wszelkich kluczowych dlań poczynań oraz na zrównoważonym rozwoju.

2. Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami formą, w której dokonywane jest uzgodnienie, jest uchwała organów uchwałodawczych jednostek samorządu terytorialnego, w granicach administracyjnych, w których zlokalizowany jest park narodowy. Uchwała taka podjęta w sprawach z zakresu administracji publicznej, może stanowić przedmiot zaskarżenia do sądów administracyjnych, w związku z tym uznawanie prawa do uzgodnień, jako dowolnego „liberum veto” mija się ze stanem faktycznym i jest daleko posuniętą demagogią.

3. Stoimy na stanowisku, że przedłożony projekt ustawy narusza art. 118 Konstytucji, ponieważ nie przedstawia skutków finansowych wykonania przygotowanej ustawy, stwierdza jedynie, że takiego skutku ustawa nie przyniesie. Powoływanie, czy powiększanie parków oraz późniejsze ich funkcjonowanie, to potężne nakłady z budżetu państwa, a także poważne uszczuplenie budżetów lokalnych samorządów, czego dowodzą różnego rodzaju analizy, o których w uzasadnieniu.

4. W świetle obowiązującej ustawy o ochronie przyrody oraz jej przepisów wykonawczych możliwość uzgadniania tworzenia, bądź zmiany granic parku narodowego stanowi w zasadzie jedyną płaszczyznę wpływu na dalsze funkcjonowanie terenów objętych tą formą ochrony. Ma to znaczenie zasadnicze, gdyż katalog zakazów obowiązujących na obszarach parkowych, wynikający z art. 15 ustawy jest bardzo szeroki, restrykcyjny i dający stosunkowo małe możliwości dostosowania go do specyfiki danego terenu. Uznanie utworzenia lub powiększenia parku narodowego za cel publiczny pociąga za sobą szereg następstw natury prawnej przede wszystkim związane są one z gospodarką nieruchomościami, istnienie parku ma znaczący wpływ na politykę przestrzenną danego obszaru, jego gospodarkę leśną, rolną, turystykę itd.

5. Głęboko krzywdzącym jest stwierdzenie, że przez 10 lat obowiązywania przepisów ustawy samorządy skutecznie blokowały powstanie nowych parków narodowych. Chcielibyśmy zaznaczyć, że przez ostatnie 10 lat znaczna część naszego kraju została objęta ochroną w ramach Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych Natura 2000, która z jednej strony nakłada szereg ograniczeń, z drugiej zaś daje bardzo dobre narzędzia do ochrony cennych gatunków, ich siedlisk oraz krajobrazów. Instrument ten z wielu różnych przyczyn niezależnych od samorządów nie został do tej pory odpowiednio wykorzystany.

6. Zadania samorządu wynikające z art. 7 ust. 1 pkt. 1 – 20 ustawy o samorządzie gminnym nakazują samorządom dbałość o lokalną społeczność w wielu płaszczyznach i dziedzinach życia, dlatego też możliwość uzgadniania pozwala na wskazanie konieczności pogodzenia różnych potrzeb i uwarunkowań lokalnej społeczności z potrzebami ochrony przyrody, pozwala patrzeć na problem funkcjonowania parku w znacznie szerszym zakresie, który z całą pewnością nie zostanie uchwycony przez różnego rodzaju organizacje społeczne zajmujące się zwykle tylko wybraną dziedziną życia. Nie może więc dojść do sytuacji gdzie instytucja powołana z woli lokalnej społeczności, reprezentująca jej różnorodne interesy, odpowiadająca za zapewnienie jej podstawowych potrzeb ma taki sam wpływ na tworzenie czy też rozszerzanie parku jak organizacja pozarządowa.

7. Należy nadmienić, że w żaden sposób obowiązująca ustawa nie hamuje realizacji różnorodnych dokumentów strategicznych kraju takich, jak np. „Polityka ekologiczna państwa w latach 2009–2012 z perspektywą do roku 2016” , „II polityka ekologiczna państwa”, „Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju. Polska 2025 czy „Krajowa strategii ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań na lata 2007–2013”. Poszerzanie obszarów chronionych jest jednym z wielu dziesiątek zadań opisanych w niniejszych dokumentach.

8. Postulujemy aby prace parlamentarne dotyczące zmian ustawy o ochronie przyrody dotyczyły całości problemu parków narodowych, a nie tylko jednego wyrwanego z kontekstu przez pomysłodawców zagadnienia. W obecnej chwili w naszym ustawodawstwie brak jest jakiegokolwiek procedury uszczegóławiającej tryb powoływania parku, udziału w nim społeczeństwa, sposobu określania projektowanych granic, oceny skutków społeczno – gospodarczych. To ważny element planowania, stosowany na całym świecie, którego u nas brakuje. Kolejną kwestią jest możliwość wprowadzenia subwencji ekologicznej dla gmin, na obszarach których znajdują się obszary chronione. Ponadto postulujemy o rozważenie możliwości liberalizacji zapisów artykułu 15 ustawy o ochronie przyrody. Przyglądając się doświadczeniom innych państw uważamy, że tego typu zmiany mogłyby znacznie zmniejszyć przyczyny konfliktów na terenach parkowych, bez uszczerbku dla lokalnej przyrody.

Podsumowując, w wielu oficjalnych dokumentach UE możemy znaleźć zapisy o tym, że priorytetami jakimi w praktyce powinny się kierować państwa członkowskie jest wzrost jakości życia mieszkańców, ich rozwój i zapewnienie bezpieczeństwa. Dodatkowo dla zapóźnionych cywilizacyjnie regionów priorytetem jest dołączenie do rozwiniętych obszarów UE, stąd tak liczne unijne środki na tzw. ścianę wschodnią. Ochrona przyrody i bioróżnorodności mieści się w polityce podwyższania jakości życia i rozwoju cywilizacyjnego mieszkańców, a nie jest jakimś oderwanym od całości bytem prawnym, który w opisywanym przypadku pomysłodawcy ustawy chcą stworzyć. Współczesna polityka ekologiczna powinna wychodzić z kompromisowymi i innowacyjnymi propozycjami łączenia aspiracji społecznych z dobrem przyrody, powinna przywracać ekologię ludziom nie zaś ograniczać się do arbitralnych rozwiązań proponowanych przez wąskie i często hermetyczne grono osób.